

Putins krig mod vesten har ændret verdenssamfundet radikalt

*Af Preben Melander *)*

A. Kan Vesten og Europa sikre demokratiet og overholdelsen af menneskerettighederne i Verden

Putins aggressioner mod sine naboer tager til og truer hele Verden med konflikter og krig. Hans erobringsambitioner kender ingen grænser og stopper ikke ved Ukraine. Hans militære og politiske planer om genetableringen af det russiske imperium vil fortsætte, så længe han eksisterer. Han fører cyberkrig mod Vesten og truer Nato med atomkrig. Han bruger alle muligheder for at udvide sin militære og politiske magt, om det så skal medføre samarbejde med Verdens mest korrupte og pariaregimer, som den øvrige Verden for længst har opgivet at have noget at gøre med. Som eksempel indgår Putin venskabsrelationer og militære samarbejdsaftaler med Nordkorea og Iran, som Vesten stempler som deciderede slyngelstater. Disse koalitioner arbejder alle for at bekæmpe Vestens demokratier og frihedsværdier. Derfor bør hans planer modarbejdes med alle midler, militære som politiske og økonomiske.

Mulighederne for at skabe fred i Verden ved at indgå aftaler med Putins Rusland eksisterer derfor ikke. I krigen mellem Rusland og Ukraine har flere lande tilbudt sig som fredsmæglere, herunder bl.a. Kina, Tyrkiet og Sydafrika. Men Rusland kræver en total afgivelse af al den ukrainske jord, som Rusland har besat, samt et ophør af Ukraines selvstændighed og samarbejde med Nato og EU. Kina støtter til en vis grad Ruslands krav. Vesten støtter Ukraines fredsiniciativ med fastholdelse af grænserne fra før krigen og lover at bistå Ukraine i deres kamp mod Rusland, indtil Rusland er besejret. En fredelig afslutning på krigen synes derfor at ligge langt ude i fremtiden. Det vil nok kræve et magtskifte i Rusland.

*) Preben Melander er professor emeritus på CBS og ansvarshavende redaktør Samfundslederskab i Skandinavien

B. Verdensordenen har dramatisk ændret sig til Vesten disfavør

Der er over de sidste 25 år sket en ændring af den globale Verdensorden. Vesten har indtil årtusindskiftet været førende såvel økonomisk, politisk som militært. Men siden er Vestens andel af Verdens produktion falder fra 80 til 60%. Sideløbende hermed er Vestens selvforståelse blevet ramt af tvivl, usikkerhed og forvirring. Magtbalancen er skiftet bort fra Vesten og mod Det Globale Syd, dvs. landene på Jordens sydlige halvkugle. Det er befolkningsrige lande, der ønsker at markere sin globale autonomi. Vestens afventende og passive reaktioner på den igangværende politiske udvikling synes ikke at være strategisk fornuftig og vil på sigt føre til Vestens undergang. Vesten kan ikke modvirke udviklingen ved at prøve at dominere den frie Verden (som Rusland uden held forsøger) eller ved at isolere sig fra Verdenssamfundet (som Trumps USA har tendenser til). Den bedste globale strategi vil være at bygge ovenpå de eksisterende internationale institutioner (FN, Verdensbanken, Nato, EU etc.) og give dem nye rammer, der er mere rummelige og inkluderende, således at der åbnes op for bredere internationale samarbejder.

C. Der er behov for en mere aktiv og inkluderende samspilsstrategi på tværs af Verden

Set med danske øjne bør vi som nyt medlem af FN's sikkerhedsråd og med afsæt i Norden og EU tage initiativer til at skabe nye sociale fællesskaber, der går på tværs af de eksisterende blokke. Et eksempel herpå kunne være en organisering af et nyt globalt fredsskabende og FN-baseret samarbejde på tværs af FN's medlemsstater med henblik på at lægge pres på de krigsførende parter i Europa. En sådan involverende og inkluderende alliancestrategi er skitseret i en kronik, udarbejdet af den erfarne internationale diplomat Ulrik Federspiel, der i dag er formand for Det Udenrigspolitiske Selskab ("Fire forslag til at undgå Vesten undergang", Berlingske Tidende, 21. juni 2024). Kronikken ender op med en opsang til Europa: "Men hvis vi intet gør, venter historien ikke. Mens vi stagnerer, går resten af Verden videre med risiko for, at den nye Verdensorden præges af lande som Kina og Rusland og deres støtter som Iran og Nordkorea. Og det er der i virkeligheden få lande, der ønsker. Vi i Vesten har med andre ord skæbnen i vores egen hånd".